Exam. Code : 103201
Subject Code : 1071

B.A./B.Sc. 1st Semester (Batch 2022-25)
DRUG ABUSE : PROBLEMS, MANAGEMENT AND PREVENTION

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. What is Drug Abuse and extent of drug abuse in Punjab ? 20

2. What are the consequences of Drug Abuse on family and society ? Explain with suitable examples. 20

SECTION—B

3. What is the role of medical sciences to reduce drug abuse ? Give a detailed explanation. 20

4. What is the role of family and rehabilitation in managing of drug abuse ? 20

Gndupapers.com

SECTION—C

5. How parental support and supervision can prevent drug abuse ? Explain with suitable examples. 20

6. How parent-teacher-health professional coordination can help to prevent drug abuse ? Give a detailed explanation. 20

SECTION—D

7. Discuss the role of media in positive and negative manner related to drug abuse. 20

8. What are the methods of controlling drug abuse ? Elaborate with suitable examples. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ **ਇੱਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ ? 20

2. ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। 20

ਭਾਗ—ਅ

3. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚਿਕਿਤਸਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ? ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

4. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ? 20

Gndupapers.com

ਭਾਗ—ਏ

5. ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। 20

6. ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ-ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤਾਲਮੇਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁੱਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ਸ

7. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

8. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ? ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। 20

(Hindi Version)

नोट :— प्रत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल **पाँच** प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. पंजाब में नशीली दवाओं के दुरुपयोग के विस्तार और नशीली दवाओं का दुरुपयोग क्या है ? 20

2. परिवार और समाज पर नशीली दवाओं के दुरुपयोग से क्या परिणाम होते हैं ? उपयुक्त उदाहरणों सहित व्याख्या कीजिए। 20

Gndupapers.com

भाग—ख

3. नशीली दवाओं के दुरुपयोग को कम करने में चिकित्सा विज्ञान की क्या भूमिका है ? विस्तृत स्पष्टीकरण दें। 20

4. नशीली दवाओं के दुरुपयोग के प्रबंधन में परिवार और पुनर्वास की क्या भूमिका है ? 20

भाग—ग

5. नशीली दवाओं के दुरुपयोग को माता-पिता का समर्थन और उनकी देख-रेख कैसे रोक सकती है ? उपयुक्त उदाहरणों सहित व्याख्या कीजिए। 20

6. नशीली दवाओं के दुरुपयोग को रोकने में माता-पिता-शिक्षक-स्वास्थ्य पेशेवर का समन्वय कैसे मदद कर सकता हैं ? विस्तृत स्पष्टीकरण दें। 20

भाग—घ

7. नशीली दवाओं के दुरुपयोग से संबंधित सकारात्मक और नकारात्मक तरीके में मीडिया की भूमिका पर चर्चा करें। 20

8. नशीली दवाओं के दुरुपयोग को नियंत्रित करने के तरीके क्या हैं ? उपयुक्त उदाहरणों के साथ विस्तारित करें। 20

Gndupapers.com